

Enpresek 2007an baino 400 milioi euro gutxiago ordaintzen dituzte

*Nafarroako politika fiskal eskasaren
eta bidegabearen azterketa*

2022ko abenduaren 21a



www.ela.eus

ELA
EUSKAL SINDIKATUA

1.- Nafarroa Europako batez besteko presio fiskaletik 2.300 milioi eurora dago.....	3
2.- Enpresen zerga-pribilegioak garesti ateratzen zaizkie soldatapeko errentei.....	4
2.1. Dirubilketaren ia erdia berdin ordaintzen dute gehien eta gutxien dutenak.....	4
2.2.- zuzeneko zergetako 10 eurotik 7 laneko errentetatik biltzen dira. 5	5
2.3. Nafarroan ordaintzen da Estatu osoko Sozietateen gaineko Zergarik txikiena.....	5
2.4. Enpresek 2007an baino ia 400 milioi gutxiago ordaintzen dute.....	6
3.- Ondorioak.....	8

1.- Nafarroa Europako batez besteko presio fiskaletik 2.300 milioi eurora dago

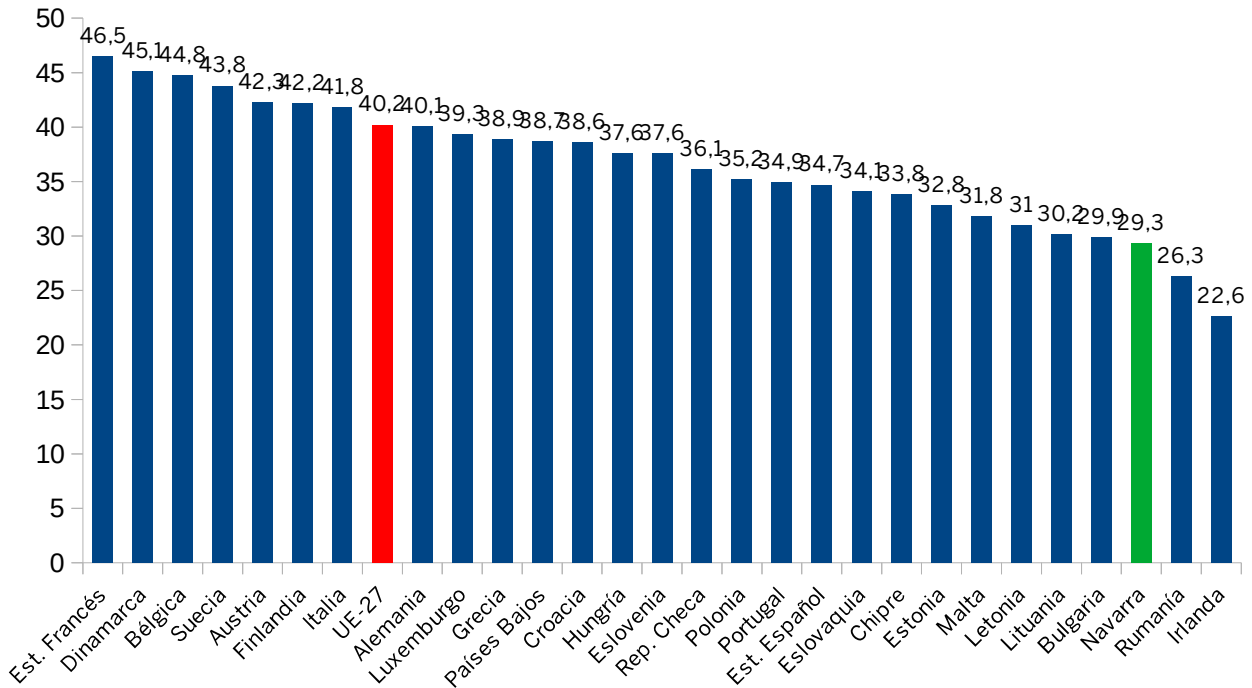
Presio fiskalak administrazio publikoek biltzen dituzten diru-sarreraren (zergak, Gizarte Segurantzako kotizazioak eta udal-bilketa barne) eta barne-produktu gordinaren (BPG) arteko erlazioa neurtzen du, hau da, administrazio publikoek ekonomiaren zein zati biltzen duten.

Nafarroan, 2020an presio fiskala BPGren % 31,6koa izan da, hau da, Nafarroako ekonomiaren 10 eurotik 3 baino zertxobait gutxiago administrazio publikoen bidez kudeatu dira.

Presio fiskal hori handia den ala ez ikusteko, inguruko lurraldeekin alderatu behar da. EB-27n, batez besteko presio fiskal osoa BPGren % 40,2 izan zen 2018an (azken datu erabilgarria), eta urte horretan bertan, Nafarroako presio fiskala BPGren % 29,3 izan zen, BPGren 10,9 puntu gutxiago. BPGren 10,9 puntuko alde horrek esan nahi du 2018an Nafarroako presio fiskala 27-EBko batez bestekoaren berdina balitz, 2.310,2 milioi euro gehiago bilduko liratekeela.

EB-27ko 2 estatuk soilik dute presio fiskal txikiagoa: Errumaniak (% 26,3) eta Irlandak (% 22,6). Bestalde, 25 estatuk dute presio fiskal handiena, baita Espainiako Estatuak ere (% 34,7), eta Frantziako Estatuarekiko aldea 17,2 puntukoa da (% 46,5) (Nafarroan 3.645,5 milioi euro gehiago bilduko lirateke zergen, kotizazioen eta udal-bilketaren artean).

Batez besteko presio fiskal (BPGaren%), UE-27. 2018



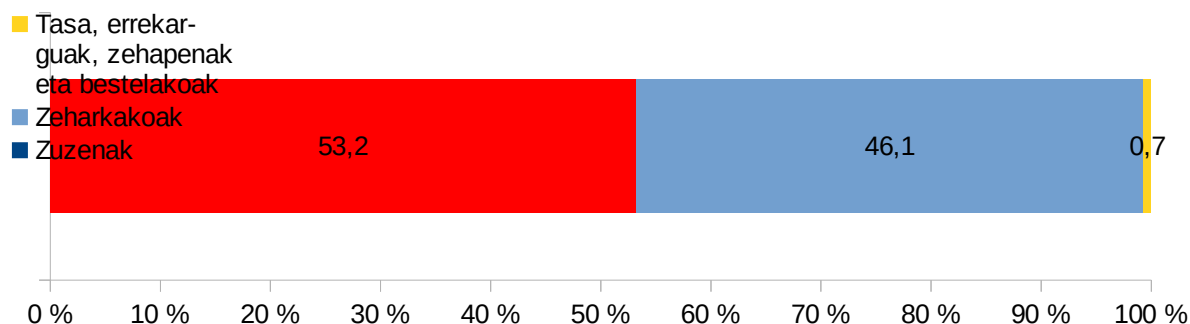
Iturria: Geuk egina, Eurostat, Nafarroako Gobernu eta Nastaten datuetan oinarrituta

2.- Enpresen zerga-pribilegioak garesti ateratzen zaizkie soldatapeko errentei

2.1.- Dirubilketaren ia erdia berdin ordaintzen dute gehien eta gutxien dutenek

Nafarroako presio fiskal osoaren % 56 inguru Nafarroako Gobernuaren diru-bilketari dagokio (gainerakoak Gizarte Segurantzako kotizazioak eta udalaren diru-bilketa dira). 2020an Nafarroako Gobernuak 3.627,1 milioi euro bildu ditu, hau da, BPGaren % 17,8.

Zerga motaren arabera (zuzena edo zeharkakoa) aztertuz gero bilketa hori, ikusiko dugu % 53,2 zuzeneko zergei dagokiela, hau da, zerga ordaintzen duen subjektuaren ahalmen ekonomikoa kontuan hartzen duten zergak, eta % 46,1 zeharkako zergei (berdin ordaintzen direnak, ahalmen ekonomikoa edozein dela ere, hau da, errenta handienek eta pobrezia mugaren azpitik daudenek berdin ordaintzen dituztenak).

Zerga-bilketa Nafarroan zerga-motaren arabera, 2020

Iturria: Geuk egina, Nafarroako Gobernuaren datuetan oinarrituta

2.2.- Zuzeneko zergetako 10 eurotik 7 laneko errentetatik biltzen dira

Zerga zuzenen bilketa nola banatzen den aztertuz gero, honako hau ikus dezakegu: laneko errentengatiko PFEZren diru-sarrerak 1.376,9 milioi eurokoak izan dira, zuzeneko bilketaren %71,3 (eta bilketa osoaren % 38). Hau da, zuzeneko zergen bidez sartutako 10 eurotik 7 soldatapeko errentek jartzen dituzte.

Enpresen, profesionalen eta kapitalaren errentei dagokienez, PFEZn 124,8 milioi euro bildu dira, zuzeneko zergen % 6,5.

2.3.- Nafarroan ordaintzen da Estatu osoko Sozietateen gaineko Zergarik txikiena

Sozietateen gaineko Zergaren bilketa 260,3 milioi eurokoa izan da 2020an, bilketa osoaren %7,2. Bilketa horren arabera, zerga horren gaineko presio fiskala BPGren % 1,2 da Nafarroan.

Horrela, Nafarroa da Sozietateen gaineko Zergaren gaineko presio fiskal txikiena duen estatu osoko lurraldea, Estatu osoan baino 0,2 puntu txikiagoa (eta EAEn baino 0,26 puntu gutxiago). Gainera, kontuan izan behar da 2020an zerga horren bilketa Estatuan ohi baino askoz txikiagoa izan zela (2019an baino % 33,2 gutxiago), itzulketen kudeaketa-kontu batengatik, eta, beraz, Nafarroako Sozietateen gaineko Zergaren presio fiskalaren eta Estatukoaren arteko alde erreala are handiagoa izan ohi dela, hurrengo taulan ikusten den bezala.

Sozietateen gaineko zergaren presio fiskala (%). 2015 2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Egoera	1,9 %	1,9 %	2,0 %	2,1 %	1,9 %	1,4 %
Nafarroa	1,1 %	1,3 %	0,9 %	0,9 %	1,2 %	1,2 %

Iturria: Geuk egina, Nafarroako Gobernuaren, EINen eta Zerga Agentziaren datuetan oinarrituta

2.4.- Enpresek 2007an baino ia 400 milioi gutxiago ordaintzen dute

Enpresen zerga-maila baxuaren ondorioz, Nafarroan laneko errentek (1.376,9 milioi) enpresek Sozietateen gaineko Zergan ordaintzen dutena (260,3 milioi euro) baino 5 aldiz gehiago ordaintzen dute.

2020an, enpresek 2007an ordaindu zutena baino 332,7 milioi euro gutxiago ordaindu dituzte, eta lan-errentek, berriz, 582,1 milioi euro gehiago. Hau da, 2007an, soldatapeko errentek Nafarroako bilketa osoaren % 28 ekarri zuten, eta 2020an % 42,1, Sozietateen gaineko Zerga aurreko krisiaren aurretik % 17,6 zen eta 2020an bilketa osoaren % 7,2.

Hemen dago Nafarroako enpresen pribilegio handienetako bat, zerga-sistema hain bidegabea izatea eragiten duena: enpresek 2007an baino % 56,1 gutxiago ordaintzen dute (BPGa % 10,7 handitu da aldi horretan), eta laneko errentek % 61,6 gehiago ematen dute. 2007an 352,7 milioi euroko aldea zegoen laneko errenten eta sozietateen gaineko zergaren artean, eta 2020an 1.267,5 milioi eurokoa izan da.

Sozietateen gaineko Zergak 2007an bildutakoa urte horretako BPGaren % 3,2 da. 2020an enpresek BPGrekiko 2007an adina ordainduko balute, 656,4 milioi euro bilduko lirateke zerga honen bidez, 396,1 milioi euro gehiago.

Lan-errenten eta Sozietateen gaineko Zergaren diru-bilketaren bilakaera, 2007-2020

	2007		2010		2015		2019		2020	
	Mill. €- tan	%	Mill. €- tan	%	Mill. €- tan	%	Mill. €- tan	%	Mill. €- tan	%
Laneko PFEZ	945,7	28,0 %	1.039,6	33,0 %	1.132,4	35,4 %	1.533,1	38,9 %	1.527,8	42,1 %
Sozietateen Zerg.	593	17,6 %	188,5	6,0 %	217,4	6,8 %	274	7,0 %	260,3	7,2 %

Iturria: Geuk egina, Nafarroako Gobernuaren eta Nastaten datuetan oinarrituta

▪ Zenbat eta handiagoa izan enpresa, orduan eta alde handiagoa dago tasa efektiboaren eta nominalaren artean.

Sozietateen gaineko Zergaren bilketa txikia egiten den zerga-politikaren ondorio da. Zerga horri esker, hainbat mekanismo erabil daitezke (hala nola hobariak, kenkariak, aurreko urteetako galerak hainbat ekitalditan konpentsatzeko aukera, etab.) tasa nominalak ezartzen duena baino askoz gutxiago ordaintzeko.

Sozietateen gaineko Zergaren tasa nominala (araudiak ezartzen duena) % 28koa den bitartean, tasa efektiboa (edo benetan ordaintzen amaitzen dena) askoz txikiagoa da. Nafarroan, 2018an, tasa efektiboa % 16,1ekoa izan zen, enpresek erabilitako tresna eta trikimailuei esker. Gainera, enpresa-figura jakin batzuei (hala nola finantza-izaerako inbertsio-funtsak edo higiezin-inbertsioko sozietateak) % 1eko tasa nominala aplikatzen zaie.

Tasa nominalaren eta tasa efektiboaren arteko analisiak erakusten du zenbat eta handiagoa izan enpresaren bolumena, orduan eta handiagoa dela araudiak ezartzen duen tasaren eta benetan ordaintzen denaren arteko aldea.

Tasa nominala eta tasa efektiboa Nafarroako Sozietateen gaineko Zergan, 2018

	Tasa nominala	Tasa efektiboa
1 milioi	19 %	14,9 %
10 milioi artean	23 %	16,1 %
Orokorra	28 %	17,5 %
Guztira		16,1 %

Iturria: Guk egina Nafarroako Ogasuneko datuetan oinarrituta

▪ **10 enpresatik ia 7k galerak edo mozkinik ez dituztela esaten dute**

Sozietateen gaineko Zerga lortutako irabazien gainean ordaintzen den zerga da. Hau da, inolako etekinik izan ez bada edo galerak izan baditu, ez da ordaintzen.

Zerga honen araudi fiskalak aukera ematen du enpresen %68,3ek ezer irabazi ez dutela edo galerak izan dituztela aitortzea. Datu hori Sozietateen gaineko Zergaren diseinuaren emaitza da, eta ez hainbeste enpresen benetako egoeraren islada. Ez da jasangarria (eta are gutxiago errentagarria) 10 enpresatik ia 7 urtez urte dirurik irabazi gabe edo galerak izanda mantentzea.

Aitorpen kopurua likidazio-oinarriaren arabera, 2018an

Zero	5.408 (%28,4)
Negatiboa	7.602 (%39,9)
Positiboa	6.033 (%31,7)
Guztira	19.043

Iturria: Guk egina Nafarroako Ogasuneko datuetan oinarrituta

▪ **Lanaren errentek enpresa-errentek baino 5.000 euro gehiago aitortzen dituzte urtean**

Sozietateen gaineko Zergaren bilketa urriari soldatapekoak ez diren errentetan dagoen iruzur fiskal handia gehitu behar zaio.

Iruzur horren erakusgarri da 2018an enpresa-errentek batez beste 16.644,2 euro aitortu zituztela PFEZn, eta lan-errentek, berriz, 21.618,1 euro (enpresa-errentek baino 4.973,9 euro gehiago).

Errentaren jatorri funtzionala osagai nagusiaren arabera 2018, Nafarroa (batez besteko errendimendua eurotan)

Lanaren errentak	21.618,1
Enpresa-errentak	16.644,2

Iturria: Guk egina Nafarroako Ogasuneko datuetan oinarrituta

3.- Ondorioak

I. Nafarroako fiskalitatea eskasa da eta ez da bidezkoa. Europako konparazioak erakusten du presio fiskalari dagokionez Nafarroaren defizita izugarria dela: 2.300 milioi euro gehiago bildu beharko lirateke (BPGren 10,9 puntu) Europako batez bestekoa berdintzeko.

Gainera, sistema fiskal guztiz bidegabea da langileentzako: bilketaren ia erdia zeharkako zergetatik dator (ordaintzen dituenaren ahalmen ekonomikoa kontuan hartzen ez dutenak), eta zuzeneko zergen bidez bildutako 10 eurotik 7 laneko errentek ematen dituzte.

II. Zerga-sistema honekin enpresek eta enpresa-errentek ez ahal dutena baino gutxiago ordaintzen dute. Nafarroako enpresek gutxiago ordaintzen dute Sozietateen gaineko Zergagatik Estatuko beste edozein lekutan baino.

Ahal dutena baino askoz gutxiago biltzen zaie. Hori argi geratzen da ikusita enpresek 2007an BPGari dagokionez ordaintzen zuten gauza bera ordainduko balute, 2020an 400 milioi euro gehiago bilduko liratekeela. Horri guztiari iruzur fiskala gehitu behar zaio. Iruzur hori argi eta garbi ikusten da PFEZn, non enpresa-errentek laneko errentek baino 5.000 euro gutxiago aitortzen dituzten.

III. Politika fiskala ez da aldatu UPN Nafarroako Gobernutik joan zenetik. Ez zerga-presioan dagoen defizita, ez lan-errenten gainean dagoen zerga-egitura bidegabea, ez enpresen eta enpresa-errenten zerga-ordainketan duten ahulezia ez da aldatu.



www.ela.eus

ELA
EUSKAL SINDIKATUA